

Ustanova Velenjska knjižna fundacija (UVKF)

Predstavitev festivala

www.lirikonfest-velenje.si

LIRIKONFEST VELENJE

2002–2023

*22 let delovanja Ustanove Velenjska knjižna fundacija
22 let/izvedb književnega festivala Lirikonfest Velenje*

Lirikonfest XXIst

*Od leta 2002 tradicionalno književno srečanje z mednarodnimi gosti v Velenju
Rezervat za poezijo / Festival liričnega in potopisnega občutja / Lirikonfestovo podnebjje:
predfestivalno: februar–maj / osrednjefestivalno: junij / pofestivalno: september–december*

*Dvaindvajset let književno ustvarjalnih (2001/2002–2023) / UVKF in Lirikonfest v tretjem desetletju 21. st.
19. junij 2001 – ustanovitveni datum Ustanove Velenjska knjižna fundacija (UVKF)
13.–15. junij 2002 – 1. Herbersteinsko srečanje slovenskih književnikov z mednarodno udeležbo v Velenju
(od leta 2008 preimenovano v [mednarodni] Lirikonfest Velenje)*

22. Lirikonfest Velenje / od 6. do 9. junija 2023

z osrednjim festivalnim programom in Akademijo Poetična Slovenija –
slavnostjo podelitvijo festivalnih nagrad in priznanj (**velenjica - čaša nesmrtnosti**;
mednarodna Pretnarjeva nagrada/častni naslov »ambasador poezije, slovenske
literature in jezika«; **krilata želva**; **Lirikonov zlát** in **Lirikonfestov zlát**);
celoletni program s predfestivalnimi in pofestivalnimi dogodki v Velenju
(RP Rezervat za poezijo, Čitalnica Pri pesniški duši, Gaj poezije Velenje ...)

Večletna glavna financerja festivala: **MESTNA OBČINA VELENJE** in **JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO R. SLOVENIJE**
Velenjska knjižna fundacija, Stari trg 26, Velenje / T 03 5870 920 / lirikonfest@gmail.com / www.lirikonfest-velenje.si

- **dvaindvajset festivalnih književnih srečanj z mednarodnimi gosti v Velenju** (od 2002 do 2007 imenovanih Herbersteinsko srečanje književnikov, od 2008 preimenovanih v **Lirikonfest Velenje**), na katerih je bilo z izvirnimi in prevedenimi pesniškimi, proznimi in potopisnimi branji, debatnimi in esejističnimi omizji, refleksijami, revijalnimi objavami, rezidenčnimi bivanji idr.) predstavljenih več kot tisoč slovenskih in tujih književnih ustvarjalcev, prevajalcev, urednikov, interpretov, mednarodnih posrednikov idr.;
- (od leta 2004) **dvajset podelitev »mednarodne Pretnarjeve nagrade«** oz. častnega naslova **»ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika«** v tujini ali doma/v SLO (24 lavreatov);
- (od leta 2006) **osemnajst podelitev** vseslovenske književne nagrade **»velenjica - čaša nesmrtnosti«** za vrhunski desetletni pesniški opus za odrasle v 21. st., ki pomembno zaznamuje novejšo slovensko umetniško literaturo (18 lavreatov);
- (od leta 2007) **petindvajset ustvarjalnih bivanj na »Lirikonfestovi mednarodni književniško-prevajalski rezidenci v Velenju«** idr. partnerskih rezidenčnih točkah v savinjsko-šaleški regiji;
- (od leta 2007) **sedemnajst letnikov festivalne antologije Rp. Lirikon21** (predhodna dva letnika sta med 2005 in 2007 izšla kot revija Poetikon; od leta 2022 izhaja bienalno);
- (od leta 2007) **sedemnajst podelitev** mednarodnega festivalnega priznanja/plakete **»Lirikonov zlat«** za vrhunske festivalne prevode poezije 21. st. (z letnimi razpisi iz festivalno izbranih tujih jezikov v slovenščino in iz slovenščine v razpisno izbrane tuje jezike), izborna predstavljene v festivalnih antologijah Rp. Lirikon21 (21 lavreatov);
- (od leta 2008) **tri podelitve** bienalnega festivalnega priznanja/plakete **»Lirikonfestov zlat«** za najtehtnejši esej na temo Lirikonfestovega književnega omizja (4 lavreati_ke);
- (od leta 2013 do 2018) **šest nagradnih knjižnih izdaj »50 izbranih pesmi«** dobitnikov vseslovenske književne nagrade **»velenjica - čaša nesmrtnosti«**;
- (od leta 2017) **sedem podelitev** vseslovenske književne nagrade **»krilata želva«** za najboljši slovenski literarni potopis, *knjižno objavljen* v preteklem letu* (8 lavreatov; *od leta 2023 je nagrada podeljevana za razpisno najboljši *knjižno še neobjavljen* slovenski literarni potopis, ki knjižno izide v letu po podelitvi);
- **Lirikonfest Velenje** je bil med 2002 in 2023 z mednarodnimi festivalnimi sodelovanji in povezovanji, literarnimi gostovanji in branji Lirikonfestovih delegacij **predstavljen v 20 evropskih državah.**

Večletna glavna pokroviteljja **Lirikonfesta Velenje** sta **Mestna občina Velenje** in **Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.**

Lirikonfest XXIst

Od leta 2002 tradicionalno **književno srečanje z mednarodnimi gosti v Velenju**
Rezervat za poezijo / **Festival liričnega in potopisnega občutja** / Lirikonfestovo podnebjje:
predfestivalno: februar–maj / **osrednjefestivalno: junij** / pofestivalno: **september**–december

LIRIKONFEST – književno srečanje z mednarodnimi gosti v Velenju

Lirikonfest Velenje (LFV) je tradicionalni celoletni literarni festival lirične in **potopisne umetnosti 21. st.** – z osrednjim programom književnega srečanja z mednarodnimi gosti v Velenju v prvi polovici junija (s predfestivalnim programom med februarjem in majem ter pofestivalno med septembrom in decembrom) –, ki ga od leta 2002 (do 2007 imenovan »Herbersteinsko srečanje slovenskih književnikov z mednarodno udeležbo«) organizirata **Ustanova Velenjska knjižna fundacija** (UVKF) in književna asociacija **Velenika** v sodelovanju s slovenskimi in tujimi partnerji. Pobudnik ustanovitve ter večletni programski in organizacijski vodja festivala je književnik **Ivo Stropnik**.

Lirikonfest Velenje (»rezervat za poezijo«, »festival liričnega in potopisnega občutja«) je že dobri dve desetletji vpet v predstavitve in popularizacijo umetniške literature 21. st., njenih književnih ustvarjalcev, prevajalcev, mednarodnih posrednikov slovenske poezije/literature in jezika drugim narodom, slovenskih literarnih potopiscev in esejistov, organizatorjev, urednikov idr. poznavalcev slovenske, evropske in svetovne književnosti; vzpostavlja in širi **mednarodna književna sodelovanja**, zlasti **z izvirno in prevedeno poezijo 21. st.** ter s premišljevanji o spoznavni, povezovalni in kritični vlogi literature v evropski družbi in širše.

Lirikonfestova književna omizja so zasnovana konceptualno: reflektivno, esejistično, potopisno ...; z debatami/razpravami na evropsko in širše aktualne književne teme.

* * *

Tematska kronologija esejistčnih in debatnih književnih omizij s programskimi mejniki Lirikonfesta Velenje v 22-letnem obdobju (2002–2023)

2002 – Slovenska poezija zadnjega desetletja; Slovenska proza zadnjega desetletja; Socialne, politične in kulturne spremembe v okolju, v katerem se je uveljavljala slovenska literatura v zadnjih desetih letih;

UVKF in književna asociacija Velenika – v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev (DSP) ter pod glavnim pokroviteljstvom Ministrstva RS za kulturo, Mestne občine Velenje ter družb Gorenje in Petrol – organizirata v historicistični Vili Herberstein v Velenju prvi štiridnevni literarni festival »Herbersteinsko srečanje slovenskih književnikov« (HSSK, od 2008 Lirikonfest Velenje), ki se ga je udeležilo okoli 60 slovenskih književnih ustvarjalcev (članov DSP, SC PEN) idr. poznavalcev novejše slovenske književnosti;

2003 – Kako se literarna veda in kritika odzivata na sodobno slovensko literaturo; Pomen prevoda za uveljavljanje slovenske literature v evropskem prostoru; Formalno-sistemski položaj literature znotraj družbe;

v festivalnem programu 2. HSSK je DSP v partnerstvu z UVKF podelilo v Velenju »Stritarjevo nagrado« mlademu slovenskemu literarnemu kritiku (nagrajenka Lucija Stepančič);

2004 – Razumevanje novih tokov v slovenski književnosti; Narodna (za)vest v sodobni slovenski književnosti (posvečeno 100. obletnici rojstva E. Kocbeka); Uveljavljanje slovenske književnosti v slovenski in evropski družbi (posvečeno nacionalni zbirki slovenskih klasikov *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*);

v partnerski organizaciji književne asociacije Velenika, Velenjske knjižne fundacije (UVKF) in mariborske založbe Litera je v festivalnem programu 3. HLSSK prvič podeljena »mednarodna Pretnarjeva nagrada« (MPN) – osrednja slovenska zahvala »ambasadorjem slovenske književnosti in jezika« po svetu (ASKJ) – prvi nagrajenec je bil Ludwig Hartinger (Avstrija);

v festivalnem programu 3. HLSSK je UVKF podelila častni naslov/festivalno priznanje »zaslužni mentor/urednik mladih/uveljavljajočih se slovenskih literatov« (dobitnica Dragica Breskvar, večletna urednica literarne revije Mentor);

2005 – Vloga literarnih revij v kulturnem življenju; Odzivi na sodobno slovensko književnost in literarna kritika v osrednjih slovenskih književnorevijalnih, časopisnih, radijskih in televizijskih medijih;

UVKF (med 2005–2007 s koncesijo t. i. 03-regijskega pododbora DSP) ustanovi v festivalnem programu 4. HLSSK novo slovensko literarno revijo »Poetikon« in vzpostavi »Poetikonove delegacije« (predstavitvena revijalna pesniška branja po Sloveniji);

v festivalnem programu 4. HLSSK sta bila podeljena častna naslova/festivalni priznanji »zaslužna slovenska književna zbirka« (*Prišleki* založbe LUD Literatura) in (v sodelovanju z DSP) »književno zaslužni slovenski javni medij« (*Uredništvo kulturno-umetniških in literarnih oddaj* Radia Slovenija);

2006 – O poeziji narave: V kakšnem razmerju do izginjajoče narave je pesnik sodobnega časa? Kako se elementi narave odražajo v moderni slovenski ali svetovni poeziji? Kako lahko pesniki prispevamo k varovanju narave?

UVKF v programu 5. HSSK prvič podeli festivalno-revijalno priznanje/nagrado »Herbersteinski-Poetikonov zlat« za vrhunske revijalne prevode sodobne poezije v slovenščino (nagrajenka Nadja Dobnik);

književna asociacija Velenika in UVKF organizirata (izven festivalnega programa 5. HSSK) v sodelovanju z Občino Laško ob 150. obletnici rojstva A. Aškerca in svetovnem dnevu poezije (21. marca) slavnostno »Akademijo Poetična Slovenija« s prvo podelitvijo nove slovenske literarne nagrade »čaha nesmrtnosti« za »sto vrhunskih verzov« slovenskega književnega ustvarjalca/-ke, ki v zadnjem desetletju pomembno zaznamuje umetniško literaturo (prvi nagrajenec Andrej Medved);

2007 – Omamljanje z/za literaturo (Zakaj v času virtualne resničnosti, digitalizacije, informatike (sploh še) pisati, brati, prevajati in razumeti literaturo oziroma se omamljati z njo in zanjo? Ali obstaja zgolj »zdrav« literarni genij ali pa za ustvarjanje potrebuje tudi anomalni produktivni zagon s pomočjo omamljanja z različnimi opojnimi substancami? Zakaj se zdi, da so umetniki velikokrat žrtve opojnih substanc – ali pa gre morda le za stigmatizacijo tovrstnih družbenih ustvarjalcev? Če je Baudelaire zapisal »omamljajte se s poezijo«, zakaj si je potem pri pisanju pomagal s hašišem – ali pa je vendar pisal pri popolni zavesti, pri tem pa uporabil predhodno domišljijo, ki jo je razvil pri omamljanju z omenjenim mamilom? – Literarno ustvarjanje kot terapevtska metoda? Omamljanje z literaturo kot (mladostnikova) identifikacija z literarnimi liki in svetovi? Bibliofilska strast? Vzgojna in družbeno angažirana literatura kot »omamljanje z moralo«? Omamljanje za literaturo – z jezikom, literarnim prevajanjem in novimi literarnimi tokovi? Razumevanje literature kot »opij« za družbeno zavest (ideologijo)? Spletanje mita o žejni muzi kot neminljivi literarnoustvarjalni resnici?);

UVKF zaradi »zasebne« prilastitve imena revije »Poetikon« (izhajajoče od ustanovitve/št. 1/2005 do št. 10/2007 pri UVKF v Velenju) in posledično vzpostavitve »Novega Poetikona« v drugem okolju/pri drugem izdajatelju (v Ljubljani) spremeni ime revije v »Rp. Lirikon21« ter nadaljuje s specializiranim izdajanjem – mednarodno revijo za poezijo 21. st. in Lirikonfestove zadeve. – Preimenovano je tudi festivalno-revijalno prevajalsko priznanje – odslej »Herbersteinski/Lirikonov zlat« (za vrhunske revijalne prevode poezije 21. st. iz razpisno/festivalno izbranih tujih jezikov v slovenščino in bienalno iz slovenščine v razpisno izbrane tuje jezike);

UVKF vzpostavi v festivalnem programu 6. HMSK »Lirikonove degustacije« izbrane izvirne in prevodne poezije idr. liričnih umetnosti 21. st., tj. s predstavitevami revije in pesniškimi branji po Sloveniji ter na občasnih mednarodnih literarnih gostovanjih;

UVKF vzpostavi v programu 6. HMSK mednarodno književniško rezidenco (MKR) za ustvarjalna bivanja tujih in slovenskih književnih ustvarjalcev, prevajalcev in mednarodnih posrednikov umetniške literature 21. st. (s prvo rezidenčno točko v mestnem okolju/velenjski historičistični Vili Herberstein);

2008 – Mit, babilon in evrotrans – globalizacijski jeziki sodobne literature in družbe – ohranjanje ali izgubljanje nacionalne identitete?

UVKF in asociacija Velenika združita svoje tradicionalne/večletne književne prireditve v »pomladni festival liričnih umetnosti« – Lirikonfest Velenje« (LFV);

UVKF vzpostavi v programu 7. HMSK/LFV drugo ustvarjalno točko mednarodne književniške rezidence (v solčavski hiši/evropski destinaciji alpskega krajinskega parka Logarska dolina);

UVKF vzpostavi v programu 7. HMSK/LFV bienalno festivalno priznanje/nagrado »Herbersteinski-Lirikonfestov zlat« za najtehtnejši književni esej na (evropsko aktualno) temo festivalnega književniškega omizja HMSK (prva nagrajenca Mitja Čander in Meta Kušar);

2009 – Spoznavna književnost pod Brusljem – med schengensko brezmejnostjo in poetičnim babilonom v alpsko-jadransko-panonskem rizomu ter širše;

UVKF vzpostavi v programu 8. LFV tretjo ustvarjalno točko mednarodne književniške rezidence (na turistični kmetiji v šaleškem vaškem okolju);

vseslovenski literarni nagradi »čaha nesmrtnosti« (za desetletni vrhunski pesniški opus za odrasle slovenskega književnika/-ce, ki pomembno zaznamuje umetniško literaturo 21. st.) je pridruženo sopoimenovanje »velenjica«;

UVKF vzpostavi v programu 8. LfV literarna abonmaja »Odpiram knjigo« (za odrasle in mladino) ter »Čokolada s knjigo« (edukativno za otroke);

2010 – Rezervat za poezijo! Ukinitev ali razglasitev?

9. LfV / festivalno priznanje »Lirikonov zlat« (LZ) za vrhunske revijalne prevode poezije 21. st., objavljene v Rp. Lirikon21, je odslej enakovredno namenjeno prevodom iz slovenščine v druge jezike (vsako sodo leto) in prevodom v slovenščino (vsako liho leto);

2011 – Stanje duha: recesija vrednot – stečajna upraviteljica poezije 21. st.?

10-letnica delovanja UVKF in jubilejni 10. LfV;

»mednarodna Pretnarjeva nagrada« – 8. podelitev častnega naslova »ambasador slovenske književnosti in jezika« (nagrajenec Peter Scherber, Nemčija/Avstrija);

»Akademija Poetična Slovenija« – slavnostni pozdrav poeziji s 6. podelitvijo festivalne literarne nagrade »čaha nesmrtnosti - velenjica« za vrhunski desetletni pesniški opus za odrasle slovenskega književnika/-ce, ki pomembno zaznamuje umetniško literaturo 21. st. (nagrajenec Milan Jesih);

Rp. Lirikon21 – 7. letnik mednarodne revije za poezijo 21. st. (vključno z dvema letnikoma njene predhodnice – revije Poetikon);

»Lirikonov zlat« – 5. podelitev priznanja za vrhunske revijalne prevode poezije 21. st. v slovenščino (vsako liho leto) in iz slovenščine v druge jezike (vsako sodo leto), objavljene v Rp. Lirikon21 (dobitnica priznanja prevajalka Tanja Petrič);

»mednarodna književniška rezidenca UVKF« – 5. leto ustvarjalnih bivanj v Velenju oz. v Šaleški in Zgornji Savinjski dolini (regija Saša);

»Lirikon(fest)ove degustacije« izvirne in prevodne poezije idr. liričnih umetnosti 21. st. (za Lirikonfestova literarna abonmaja »Odpiram knjigo« (za mladino in odrasle) ter »Čokolada s knjigo« (za otroke));

v programu Lirikonfestove slavnostne Akademije Poetična Slovenija umetniška postavitev literarnega performansa »Muzaget na Lirikonfestovem Olimpu«;

2012 – Troedinost poezije-mita-vode (mitskost in poetičnost vode v sodobnih parafrazah in refleksijah);

festivalni program 11. LfV je bil izveden v partnerskem programu »Maribor – Evropska prestolnica kulture 2012«;

lavreati 11. LfV (2012): Peter Kolšek (velenjica - čaha nesmrtnosti), Evgen Bavčar in Orsolya Gállos (častna naslova ASKJ/mednarodni Pretnarjevi nagradi), Andrej Pleterski (prevajalski »Lirikonov zlat«), Manca Erzetič (esejistični »Lirikonfestov zlat«);

2013 – Nujnost liričnega v evropskem človeku (o sestopu–razkroju–nujnosti liričnega v evropskem človeku – o estetskem izkustvu poezije; družbeni funkciji prevedene poezije; dvojnosti poezije v razmerju izvirnika in prevoda; aktualnih vprašanjih književnega ustvarjanja, vrednotenja in posredovanja drugim narodom – mednarodni prepoznavnosti novejša literature, izbiranju njenih del za prevajanje, kakovosti revijalnih in knjižnih prevodov);

(12. LfV);

2014 – Poetofobija/AD21 – strah pred poezijo in pesniki, premišljuječimi o evropskih agresijskih in diskriminacijskih pojavih 21. st. – njihovih umetniških interpretacijah in odsevih v novejši literaturi (genocid, totalitarizem, nacionalizem, etnična različnost, verska nestrpnost, rasizem, izbrisani, diaspora, emigracija, imigracija, pedofilija, homofobija, seksizem

...); »Balkan – teror kulture«? Pesnikovo ustvarjanje pod vplivom oz. pritiskom takšnega ali drugačnega družbenega sistema? Vpliv religije na pesniško izražanje oz. oblikovanje tipov junakov/stereotipov in motivike – stalnic v poeziji posameznega naroda? Lezbištvo/homoseksualnost v poeziji – tematska in avtorska spolna opredelitev kot sredstvo samopromocije? Razmerje agresivnosti/večje produktivnosti moške poezije nasproti liričnosti/manjši produktivnosti/neproduktivnosti ženske poezije in razlogi za to? – Indiferentnost do pesnikov na eni strani in inflacija pesniškega izražanja v različnih medijih na drugi strani? – Strah pred prevodi in prevajalci poezije (Sporočilna različnost prevodov istega besedila? Smisel in vloga književnih prevodov v posamezni kulturi: kot poskus pritiska/agresije ali širjenje/spoznavanje kulture? Etika prevajanja: »Zamolčano s prevodom« – različne tradicije, kaj je/ni dopustno prevajati v določenem režimu? (Ne)prevedljivost narečij?) – Strah pred kantavtorsko/uglasbeno poezijo (kantavtorstvo kot spoj besedila, glasbe in izvedbe ter družbenokritična vloga (protestna glasba) slovenskih kantavtorjev in kantavtoric? Razlika med učinkom uglasbene in zapisane/recitirane poezije? Razlika med uglasbeno in kantavtorsko poezijo? (Ne)obstoj pesništva v kantavtorstvu? So kantavtorji sploh pesniki? Vloga pesnikov in kantavtorjev pri vzpostavljanju identitete ter razlika med njimi? – O aktualnih vprašanih književnega ustvarjanja, vrednotenja, posredovanja drugim narodom ter problemih obstoječih načinov promocije nacionalne književne kulture (ob predstavitvi mednarodnih književnih revij, antologij/izborov novejšje evropske poezije in novih avtorskih knjig festivalnih udeležencev 13. LFV);

2015 – Pesnik! evropska stigma 21. st.; Med intimnostjo in turizmom; Je literatura še prostor počitka in umiritve? Trivialnost na pohodu?! Poezija kot blagovna znamka?

(14. LFV);

2016 – Vsi smo beg 21. st.! Poezija = razbito ogledalo; Beg v literaturo (Je poezija pobeg iz realnosti ali ravno obratno?); Posnemanje kot orodje sodobnega literarnega ustvarjanja?! Tujost in odtujenost v novejši literaturi (disidentstvo, begunstvo, preseljevanje ...); Kaj pa jezik in identiteta?

(15. LFV);

2017 – O liričnem avanturizmu: Je pesnik še pustolovec? Poezija = potovanje / avanturizem = poezija; Nevarna (ne)sorazmerja liričnega v potopisnem? Izrazno-prevodne nemoči liričnega avanturizma? Ali branje/prevajanje poezije drugih narodov že predstavlja neke vrste lirični avanturizem?

spletnodebatno književno omizje 16. LFV;

v program celoletnega festivala »liričnega občutja« so na novo pridružene vsebine »potopisnega občutja« (»Velenjska potopisna pomlad« (cikel izbranih potopisnih pripovedovanj) in prva podelitev nove slovenske literarne nagrade »krilata želva« za najboljši potopis preteklega leta (prva nagrajenka Agata Tomažič); ostali lavreati 16. Lirikonfestove Akademije Poetična Slovenija (2017): Tone Škrjanec (velenjica - čaša nesmrtnosti, 12. podelitev), Joanna Pomorska (častni naslov ASKJ/mednarodna Pretnarjeva nagrada, 14. podelitev), Urška Zupanec in Katja Zakrajšek (prevajalski priznanji »Lirikonov zlát«, 11. podelitev));

izid 13. letnika festivalne antologije Rp. Lirikon21: *Planeti z lastno svetlobo* – 100 pesnikov in pesnic 21. st. iz 21 evropskih literatur (v slovenskih prevodih 41 prevajalcev);

elektronska izdaja mednarodno rastoče večjezične e-antologije Rp. Lirikon21: *Potovanje po planetih z lastno svetlobo* – 2 x 21 slovenskih pesnikov in pesnic 21. st. v 15 evropskih jezikih, v revijalnih prevodih 25 tujih in slovenskih prevajalcev;

mednarodna književniška rezidenca UVKF – 11. leto ustvarjalnih bivanj v Velenju in oživitv/vzpostavitev »rezidenčne literarne poti« po Šaleški in Zgornji Savinjski dolini (2017/2018);

»Lirikon(fest)ove degustacije liričnega in potopisnega občutja« v programsko prenovljenem festivalnem abonmaju »*Požiram knjige*« (2017/2018);

festivalna »Knjigostoja« – čitalnica in ulična knjižna stojnica z brezplačno izmenjavo tematskih knjig (prepoznavanje literarnih žanrov, širjenje bralne kulture), izdanih v 21. st. v jezikih s področja nekdanje Jugoslavije (ex-YU-Knjigostoja21 – večkulturnost velenjskega prostora); zasnovano s fondom knjig (prednostno antologij sodobne/novejše poezije), izdanih v 21. st. v evropskih jezikih (Lirikonfestova EU-Knjigostoja21, 2017/2018);

2018 – »Država bo ukinila narod« (J. Kornhauser) – **zaključna dela v poeziji 21. st.** – Izhodišča (spletno)debatnega književnega omizja 17. LFV: Umetnik = zadnji svobodni človek? Poezija je sugestija? »*Vsak pesnik je pošast*« (Šalamun) / Ali poezija potrebuje narod ali narod potrebuje poezijo? Kdaj se pesem začne in kdaj konča, če se sploh konča (in sploh začne)? Posredovanje literature in jezika v svetu brez meja? Literarni posrednik = varuh kulture? Verzi ustvarjajo svetove? Ali je v času literarne hiperprodukcije izbira za prevajalce in bralce res večja? Lahko nekdo, ki ni materni govorec, enako dobro prevaja v tuji jezik in na kakšne izzive pri tem naleti? Potopis in resnica: ali vsi popotniki lažejo? Potovanje kot metafora? Tanka meja med potopisom in umetniško literaturo? Popotniška literatura in družbena omrežja? So blogi ubili knjižne potopise? Refleksija o umetniškem pomenu in družbeni aktualnosti Cankarjevega literarnega izročila za 21. st. v slovenskem in mednarodnem kulturnem prostoru (ob 100. obletnici smrti I. Cankarja);

lavreati 17. Lirikonfestove Akademije Poetična Slovenija (2018): Iztok Osojnik (velenjica - čaša nesmrtnosti, 13. podelitev); Peter Kuhar in Lenka Kuhar Daňhelová (častna naslova ASKJ/mednarodna Pretnarjeva nagrada, 15. podelitev); Dragan Potočnik in Aleš Šteger (krilata želva, 3. podelitev); Maruša Mugerli Lavrenčič (Lirikonov zlat, 12. podelitev);

izid 14. letnika festivalne antologije Rp. Lirikon21;

monografija Zorana Pevca *Slovenska urbana poezija po Pesniškem almanahu mladih* (Lirikon21);

dokumentarni film T. Novosela *Lirikonfestovo podnebje – rezervat liričnega in potopisnega občutja*;

Lirikonfestova mednarodna književniška rezidenca – 12. leto ustvarjalnih bivanj v Velenju (22. in 23. gost/2018: Maja Vidmar in Erwin Köstler);

2019 – Distanca in melanholija v 21. st. (festivalni sklic / tema (spletno)debatnega književnega omizja 18. LFV);

ob jubilejni 60-letnici mesta Velenje in »polnoletnem« 18. LFV ter 15. letniku Rp. Lirikon21 vabljenih k predstavitvi/na gostovanje 60 festivalno izbranih slovenskih in tujih književnih ustvarjalcev, prevajalcev in mednarodnih posrednikov;

na Lirikonfestovi Akademiji Poetična Slovenija 16. podelitev častnega naslova »ambasador slovenske književnosti in jezika« (mednarodna Pretnarjeva nagrada – nagrajenka Metka Lokar);

14. podelitev vseslovenske festivalne literarne nagrade »velenjica - čaša nesmrtnosti« (nagrada je ponovno tudi denarna; nagrajenec Uroš Zupan);

13. podelitev mednarodnega festivalnega prevajalskega priznanja/plakete »Lirikonov zlat« (književna prevajalka Barbara Pregelj);

3. podelitev vseslovenske festivalne literarne nagrade »krilata želva« (za najboljši slovenski potopis preteklega leta; denarna nagrada; nagrajenec Jakob J. Kenda za potopis *Apalaška pot*);

v 6. knjigi knjižne zbirke »Velenjica - čaša nesmrtnosti« izid 50 izbranih pesmi iz desetletnega vrhunškega slovenskega pesniškega opusa za odrasle v 21. st. lavreata preteklega leta (Iztok Osojnik);

jubilejni 15. letnik mednarodne festivalne antologije Rp. Lirikon21 in TV-antologija »Lirikonfestovih 60«;

2020 – Babilonski in slonokoščeni stolpi pesniško-potopisnega omamljanja (festivalni sklic) / izhodišča debatnega književnega omizja 19. LFV: Prazne strani slovenske/evropske literature 21. st.: enoinistost, prepotentnost in egoizem, androcentrizem : ginocentrizem ter centralizem književnega ustvarjanja;

na Lirikonfestovi Akademiji Poetična Slovenija 2020: 17. podelitev častnega naslova »ambasador slovenske književnosti in jezika« – mednarodna Pretnarjeva nagrada (nagrajenec Miran Hladnik za življenjsko delo, izkazano z osnovanjem in moderiranjem diskusijskega foruma Slovlit);

15. podelitev vseslovenske festivalne literarne nagrade »velenjica - čaša nesmrtnosti« za vrhunski desetletni pesniški opus za odrasle v 21. st. (denarna nagrada; nagrajenka Lidija Dimkowska);

14. podelitev mednarodnega festivalnega prevajalskega priznanja/plakete »Lirikonov zlat« (književna prevajalka Gabriella Gaál za vrhunske festivalne prevode iz novejšje madžarske poezije za odrasle v slovenščino, objava v festivalni antologiji Rp. Lirikon21/2020);

4. podelitev vseslovenske festivalne literarne nagrade »krilata želva« (za najboljši slovenski potopis preteklega leta; denarna nagrada; nagrajenka Petra Vladimirov za potopis *Evforija – 233 kilometrov Pirenejev ob poti do morja*);

1. podelitev bienalnega festivalnega priznanja »mlada želva« za najboljši kratki potopis mladih slovenskih popotnikov, starih od 16 do 26 let (dobitnica Katja Sluga);

16. letnik festivalne antologije Rp. Lirikon21 (2020);

14. leto ustvarjalnih bivanj na mednarodni književniško-prevajalski rezidenci v Velenju (24. gost/2020 – zaradi epidemije koronavirusa ni bilo izvedeno/prestavljeno predvidoma v naslednje leto/2021);

2021 – (Ne)posvečenost in (ne)svetost poezije v 21. st.: njene nove poti, razhajanja in medkulturne razpetosti (festivalni sklic/tema festivalnih refleksij/debatnega književnega omizja jubilejnega 20. LFV);

21 festivalno izbranih slovenskih in tujih književnih ustvarjalcev, prevajalcev in mednarodnih posrednikov novejšje poezije;

21 festivalno izbranih novejših slovenskih pesniških zbirk za odrasle (knjižno objavljenih v zadnjih treh/petih letih);

festivalno izbrani slovenski literarni potopis (knjižno objavljen v letu 2020);

21 refleksij za 21. stoletje (na temo festivalnega književnega omizja);

Lirikonfestova Akademija Poetična Slovenija 2021 z umetniškim programom in podelitvijo vseslovenskih festivalnih književnih nagrad in priznanj:

18. podelitev mednarodne Pretnarjeve nagrade – častnega naslova »ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika« (lavreat Aleš Šteger; nagradni kip, listina in denarna nagrada);

16. podelitev vseslovenske festivalne literarne nagrade »velenjica - čaša nesmrtnosti« za vrhunski desetletni pesniški opus za odrasle v 21. st. (lavreat pesnik Miklavž Komelj; nagradni kip, listina in denarna nagrada);

15. podelitev mednarodnega festivalnega prevajalskega priznanja/plakete »Lirikonov zlat« za vrhunske festivalne prevode novejšje poezije za odrasle (predstavljene v živo/s festivalnim gostovanjem prevedenih avtorjev (dobitnica plakete Dragica Fabjan Andritsakos za festivalne prevode dveh grških pesnikov/iz novejšje grške poezije v slovenščino; plaketa, listina in denarna nagrada);

5. podelitev vseslovenske festivalne literarne nagrade »krilata želva« za najboljši knjižno objavljen slovenski literarni potopis preteklega leta (2020); lavreat Ivo Svetina za potopisni roman *Malabar* (nagradni kip, listina in denarna nagrada);

(17. letnik rastoče festivalne antologije Rp. Lirikon21 (2021) je s fotomonografijo Lirikonfest 2002–2021/2022) načrtovan skupaj z 18. letnikom (2022/21. Lirikonfest); v jubilejnem letu (2021) je tiskano festivalno antologijo (podobno kot v letu 2020) »nadomestila« avdio-video antologija oz. video reportaža (avtor Milan Marič);

14. in 15. leto ustvarjalnih bivanj na mednarodni književniško-prevajalski rezidenci v Velenju (24. in 25. gost/2020 in 2021) zaradi epidemije ni bilo neizvedljivo;

ob jubilejnem 20. Lirikonfestu je UVKF zasadila (ob velenjskem Škalskem jezeru) drevesni park z umetniško instalacijo »Gaj poezije Velenje« (*21 dreves in 21 poetik za 21. st.*) v trajnejši

poklon novejši vrhunski slovenski poeziji ter dosedanjim (in prihodnjim) Lirikonfestovim lavreatom (osrednje dobitnikom nagrade »velenjica - čaša nesmrtnosti« 2006–2021 za vrhunske desetletne pesniške opuse v 21. st.);

vzporedno z zasaditvijo/posvetitvijo »Gaja poezije Velenje« je UVKF v jubilejnem letu (20 let Lirikonfesta) postavila v Starem Velenju umetniško instalacijo »Rezervat za poezijo« s promenadno-pročelnim razstaviščem (z imeni in antologijo verzov Lirikonfestovih lavreatov 2002–2021) ter z »rezidenčnim paviljonom« za književniška omizja in pesniška branja);

2022 – Nenaravnost, nadnaravnost in protestniškost v novejši (slovenski) poeziji / (tema festivalnega eseja/refleksij/debatnega književnega omizja 21. LFV): *O naravi – »puščavi« in »goščavi« slovenske poezije v 3. desetletju 21. st.* (*nenaravnost* – nepristnost, prisiljenost, izumetničenost, neslovenskost; *naturnost*, sprevrženost; *nadnaravnost* – nadizkustvenost in duhovnost; *protestniškost* – družbenokritična napadalnost);

21 festivalno izbranih slovenskih in tujih književnih ustvarjalcev, prevajalcev in mednarodnih posrednikov novejše poezije;

21 festivalno izbranih novejših slovenskih pesniških zbirk za odrasle (knjižno objavljenih v zadnjih treh letih (2020–2022));

festivalno izbrani slovenski literarni potopis (knjižno objavljen v preteklem letu);

21 refleksij za 21. stoletje (na temo festivalnega književnega omizja);

Rp. Lirikon21 (2022) – festivalna antologija izvirne in prevedene poezije ter izbranega slovenskega potopisa (bienalna izdaja v letu 2023; fotomonografija Lirikonfest 2002–2022);

Lirikonfestova Akademija Poetična Slovenija 2022 s podelitvijo vseslovenskih festivalnih književnih nagrad in priznanj za leto 2022:

mednarodna Pretnarjeva nagrada 2022 – častni naslov »ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika« (19. podelitev);

velenjica - čaša nesmrtnosti 2022 – vseslovenska festivalna literarna nagrada za vrhunski pesniški opus za odrasle v 21. st. (17. podelitev);

krilata želva 2022 – vseslovenska festivalna literarna nagrada za najboljši knjižno objavljen slovenski literarni potopis preteklega leta (6. podelitev);

Lirikonov zlát 2022 – mednarodno festivalno prevajalsko priznanje/plaketa za vrhunske festivalne prevode poezije 21. st. za odrasle iz festivalno izbranih tujih jezikov v slovenščino (16. podelitev);

Lirikonfestov zlát 2022 – bienalno festivalno priznanje/plaketa za najtehtnejši esej na temo festivalnega književnega omizja v letu 2022 (ni bilo podeljeno);

mednarodna književniško-prevajalska rezidenca v Velenju 2022 (16. leto nagradnih ustvarjalnih bivanj);

Gaj poezije Velenje (*21 dreves in 21 poetik za 21. st.*) – drevesni park z umetniško instalacijo v naravi (promenadno ob velenjskem Škalskem jezeru) – trajnejši poklon novejši vrhunski slovenski poeziji ter Lirikonfestovim lavreatom – osrednje dobitnikom nagrade »velenjica - čaša nesmrtnosti« 2006–2022 za vrhunske desetletne pesniške opuse za odrasle v 21. st. (posvetitev dreves lavreatom Lirikonfesta 2022);

Lirikonfestov rezidenčni paviljon »Rezervat za poezijo« (2022) – promenadno razstavišče z imeni in verzi Lirikonfestovih lavreatov 2022 ter paviljon za književna omizja in pesniška branja v Starem Velenju.

* * *

2023 – Umetna inteligenca, kaj pa je tebe treba bilo!? / (tema festivalnega eseja/refleksij/debatnega književnega omizja 22. LfV): **Ali lahko umetna inteligenca (UI) v 21. st. nadomesti psihofizični nastanek in občutek pesniškega/umetniškega besedila?** (UI in »umetna« poezija (primeri/poskusi/literarna delavnica ustvarjanja pesniških besedil/pesniške zbirke s tehnologijo UI (ChatGPT idr.); Kje UI ne doseže/ne preseže smisla/potovanja/razumevanja liričnega/poezije? Ali bodo primarnosti pesniškega ustvarjanja/razumevanja/branja ... ostali zvesti le še tisti, ki jim bo nedostopna tehnologija UI? Ali so (bile) s pomočjo UI knjižno že izdane pesniške zbirke idr. umetniška/leposlovna besedila? Ali UI »nadomešča« šole kreativnega pisanja? Prevajanje poezije idr. umetnostnih besedil z UI? Kdo se v »verigi knjige« pravzaprav/sploh boji UI? (pesniki idr. književni ustvarjalci ter prevajalci, lektorji, uredniki, založniki, literarni agenti, mednarodni literarni posredniki, tiskarji, knjigarnarji, knjižničarji, bralci ...);

21 festivalno izbranih slovenskih in tujih književnih ustvarjalcev, prevajalcev in mednarodnih posrednikov novejše poezije;

21 refleksij za 21. stoletje (na temo festivalnega književnega omizja vabljeni k predstavitvi izbranih esejev do trije avtorji, nominirani za festivalno esejistično priznanje *Lirikonfestov zlat 2023*; h krajši refleksiji in debati vabljeni vsi festivalno izbrani avtorji (pesniki, prevajalci, lavreati Lirikonfesta 2023);

21 festivalno izbranih novejših slovenskih pesniških zbirk za odrasle (knjižno objavljenih v zadnjih treh letih (2020–2022/2023; dvoletni izbor/bienalne nominacije 2022–2023);

Rp. *Lirikon21 (2022/2023)* – festivalna antologija izvirne in prevedene poezije ter festivalno/razpisno izbranega (knjižno še neobjavljenega) slovenskega literarnega potopisa (bienalna izdaja; vključena video-foto monografija *Lirikonfest 2002–2022/2023*);

Lirikonfestova Akademija Poetična Slovenija 2023 s podelitvijo vseslovenskih festivalnih književnih nagrad in priznanj za leto 2023:

velenjica - čaša nesmrtnosti 2023 – vseslovenska festivalna literarna nagrada za vrhunski pesniški opus za odrasle v 21. st. (18. podelitev);

mednarodna Pretnarjeva nagrada 2023 – častni naslov »ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika« (jubilejna 20. podelitev);

krilata želva 2023 – vseslovenska festivalna literarna nagrada za razpisno najboljši knjižno še neobjavljen* slovenski literarni potopis (7. podelitev); *novost v letu 2023: 7. podelitev vseslovenske književne nagrade »krilata želva«, ki je bila od prve podelitve leta 2017 do vključno 6. podelitve leta 2022 podeljena za najboljši slovenski (literarni) potopis, knjižno objavljen v preteklem letu (po tem merilu je nagrado prejelo sedem lavreatov), je od leta 2023 spremenjeno namenjena/podeljevana za festivalno/razpisno izbrani najboljši knjižno še neobjavljen slovenski literarni potopis (ki knjižno izide v letu po podelitvi nagrade v predhodnem festivalnem letu);

Lirikonov zlat 2023 – mednarodno festivalno prevajalsko priznanje/plaketa za vrhunske festivalne prevode novejše poezije za odrasle iz festivalno/razpisno izbranih tujih jezikov v slovenščino in/ali (bienalno) iz slovenščine v razpisno izbran(e) tuj(e) jezik(e) (17. podelitev);

Lirikonfestov zlat 2023 – bienalno festivalno priznanje/plaketa za najtehtnejši esej na temo festivalnega književnega omizja v letu 2023 (4. podelitev);

mednarodna književniško-prevajalska rezidenca v Velenju 2023 (17. leto nagradnih ustvarjalnih bivanj);

Gaj poezije Velenje (21 dreves in 21 poetik za 21. st.) – drevesni park z umetniško instalacijo v naravi (promenadno ob velenjskem Škalskem jezeru) – trajnejši poklon novejši vrhunski slovenski poeziji ter Lirikonfestovim lavreatom (osrednje dobitnikom nagrade »velenjica - čaša nesmrtnosti« 2006–2023 za vrhunske desetletne pesniške opuse za odrasle v 21. st.); posvetitev novozasajenih dreves lavreatom Lirikonfesta 2022 in 2023;

Lirikonfestov rezidenčni paviljon »Rezervat za poezijo« (2023) – promenadno razstavišče z imeni in verzi Lirikonfestovih lavreatov 2023 ter paviljon za debatna književna omizja in pesniška branja v Starem Velenju.

* * *

Lirikonfest Velenje združuje večletne književne projekte (vzpostavljene v Velenju v letih od 2002 in 2023), ki v osrednjem festivalnem programu vsakoletno v živo predstavijo okvirno 21 slovenskih/evropskih idr. ustvarjalcev, prevajalcev, mednarodnih posrednikov idr. poznavalcev novejšje slovenske/evropske/svetovne umetniške literature.

Celoletni program Lirikonfesta Velenje obsega 21 produkcij, s katerimi se (z izvirnimi in prevodnimi revijalnimi objavami v festivalni antologiji Rp. Lirikon21, na festivalnih branjih, literarnih omizjih, rezidenčnih ustvarjalnih bivanjih idr. dogodkih) letno sreča okoli sto tujih in slovenskih književnih ustvarjalcev, prevajalcev, mednarodnih posrednikov idr. poznavalcev umetniške literature 21. st.

K Lirikonfestovi besedi so vabljeni uveljavljeni in uveljavljajoči se slovenski/evropski književni ustvarjalci, prevajalci, strokovni interpreti, uredniki, filozofi, esteti, mednarodni literarni posredniki idr. poznavalci ter spremljevalci izvirnega in prevodnega leposlovja (zlasti poezije 21. st.; od 2017 programsko pridruženo tudi izvirnega slovenskega potopisa).

Lirikonfestove prireditve so odprte za javnost in z literarnimi abonmaji (programskimi cikli) **Požiram knjige** (za odrasle in starejšo mladino), **Čokolada s knjigo** (za otroke in mlajšo mladino) ter **Krilata želva pripoveduje** (izbrani slovenski literarni potopisi) vključujejo **program razvijanja bralne kulture**.

Lirikonfest Velenje zajema tako rekoč vse kroge, iz katerih se slovenska književnost širi med bralce: najmlajšim predstavlja mladinsko književnost; skrbi, da pridejo do glasu tudi mlajši književni ustvarjalci; predstavlja sveže stvaritve uveljavljenih slovenskih in tujih književnikov; na okroglih mizah/književnih omizjih odpira strokovne debate o aktualnih temah v slovenski in evropski književnosti idr.; vključuje lastno književnorevijalno in leposlovno knjižno produkcijo; širi bralno kulturo; nudi paleto literarnih prireditev ter izkazuje **mednarodno književno sodelovanje** v slovenskem prostoru ter občasno z gostovanji oz. predstavitvami v tujini.

Lirikonfest XXIst

 VELENJSKA
KNJIŽNA
FUNDACIJA

Akademija Poetična Slovenija (APS) – od leta 2007 tradicionalna literarnoumetniška prireditev v Velenju (izhodiščno leta 2006 vzpostavljena v pozdrav svetovnemu dnevu poezije, 21. marca); od 2008 pridružena v program Lirikonfesta Velenje – s slavnostno podelitvijo vseslovenske književne nagrade **velenjica - čaša nesmrtnosti (VČN) za vrhunski desetletni pesniški opus za odrasle v 21. st.**, ki pomembno zaznamuje največjo umetniško literaturo in je v zadnjih desetih letih izkazan z najmanj dvema v slovenskem jeziku knjižno objavljenima vrhunskima pesniškima zbirkami za odrasle in (dodatno merilo od 2019) najmanj enim samostojnim knjižnim prevodom poezije za odrasle (izdano v tujini) ter v zadnjih desetih letih (vključno z letom širšega izbora za nominacijo – 2022, 2024 ...) z najmanj eno avtorsko predstavitevjo (v obsegu »sto vrhunskih slovenskih verzov«) v festivalni antologiji Lirikon21 oz. s pesniškim branjem na Lirikonfestu. Sosvet za nagrado vrednoti pri izboru nagrajenca tudi avtorjevo celovito osebnostno držo ter prepoznavnost v slovenski in/ali mednarodni kulturno-umetniški javnosti. Nominacije za nagrado VČN so bienalne in dvoletne (aktualno 2022–2023).

Po teh izhodiščnih merilih strokovno-umetniški sosvet organizatorja APS vsako drugo leto ob svetovnem dnevu poezije (21. marca – 2022, 2024 ...) interno ali javno širše nominira za nagrado 21 slovenskih pesnikov/pesnic. – Sosvet izmed 21 širše nominiranih (tj. vsako drugo leto) interno ožje nominira za dvoletno obdobje (aktualno 2022–2023) štiri kandidate za nagrado VČN, ki se jim lahko v letu pred novimi dvoletnimi nominacijami (aktualno 2023) z dodatnimi predlogi strokovno-umetniškega sosveta pridružijo dodatni kandidati (največ štirje), ki izkazujejo splošne pogoje/izhodiščna merila za dvoletno nominacijo (aktualno za obdobje 2023–2024), izmed katerih (tj. predhodnih štirih in dodatnih največ štirih kandidatov) mandatno aktualni in naslednji sosvet za nagrado VČN v obdobju štirih zaporednih let izbirata nagrajence. – Štiričlanski **strokovno-umetniški sosvet APS/VČN** deluje **posvetovalno neodvisno in tajno** ter v svojem štiriletnem mandatnem obdobju (sedanji sosvet med letoma 2019 in 2023) letno predlaga organizatorju samo enega kandidata za nagrado VČN, ki ga organizator razglasi bodisi ob dnevu poezije (21. marca) ali 30 dni pred podelitvijo ali na Lirikonfestovi Akademiji Poetična Slovenija ob podelitvijo nagrade.

Festivalna nagrada VČN je bila v letih 2006/2007 in 2008 častna, med 2009 in 2011 tudi denarna ter od leta 2012 do 2018 ponovno častna; vseskozi je izkazana z nagrajnim umetniškim bronastim kipom (stvaritev akademskega kiparja Jurija Smoleta) in festivalno listino. Od 2013/2014 do 2018/2019 je bila nagrada pospremljena s knjižno izdajo* 50 izbranih pesmi iz nagrajenčevega desetletnega pesniškega opusa v 21. st. (ob podelitvi nagrade v tekočem letu z izidom zbirke izbranih pesmi nagrajenca prejšnjega leta). – Od leta 2019 je nagrada ponovno tudi denarna (3000 EUR) in od leta 2021 pospremljena z nagrajenčevo zasaditvijo oz. posvetitvijo visokorastočega drevesa v »Gaju poezije Velenje«, posvečenega Lirikonfestovim lavreatom in vrhunski slovenski poeziji 21. st.

Večletni glavni pokrovitelj akademije in nagrade je Mestna občina Velenje; v programu Lirikonfesta ju sofinancira Javna agencija za knjigo R. Slovenije.

Književna nagrada »**velenjica - čaša nesmrtnosti**« je istemu pesniku/pesnici praviloma podeljena samo enkrat (izjemoma dvakrat za vrhunski pesniški opus v novih desetletjih). Doslej so jo za vrhunske desetletne pesniške opuse za odrasle v 21. st. prejeli: 2006 (p. n.) – **Andrej Medved**; 2007 – **Milan Vincetič**;[†] 2008 – **Milan Dekleva**; 2009 –

Vinko Möderndorfer; 2010 – Boris A. Novak; 2011 – Milan Jesih; 2012 – Peter Kolšek; † 2013* – Zoran Pevec; 2014* – Esad Babačić; 2015* – Maja Vidmar; 2016* – Peter Semolič; 2017* – Tone Škrjanec; 2018 – Iztok Osojnik; 2019 – Uroš Zupan; 2020 – Lidija Dimkowska; 2021 – Miklavž Komelj; 2022 – Marjan Pungartnik; 2023 (razglasitev/podelitev 8. junija)

Mednarodna Pretnarjeva nagrada – častni naslov »ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika«

Mednarodna Pretnarjeva nagrada (MPN) je osrednja slovenska zahvala s častnim naslovom »ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika« (APSKJ) v tujini ali doma/v SLO, podeljevana (na pobudo pesnika Iva Stropnika) od leta 2004 na književnem srečanju z mednarodnimi gosti v Velenju oz. od 2008 na **Lirikonfestu Velenje** za trajnejše, večletne ali enkratne pomembne prispevke pri mednarodnem književnem povezovanju oz. uveljavljanju slovenske literature in jezika v tujini tistim zaslužnim posameznikom (izjemoma dvema ali skupini), enakovredno tujim in slovenskim državljanom, ki si po svetu ali doma (v SLO) v duhu dr. Toneta Pretnarja (1945–1992) svetovljansko prizadevajo za seznanjanje s poezijo, slovensko književnostjo in jezikom ter slovenskimi književniki. – Je **mednarodno priznanje** tistim kulturnim posrednikom, ki izven R. Slovenije, med drugimi narodi po svetu, širijo živo zavedanje in védenje o slovenski literaturi in jeziku oziroma z njima vzpostavljajo trajnejši mednarodni kulturni dialog, zanimanje in povezovanje (mdr. s spoznavanjem in prevajanjem novejšje slovenske poezije idr. umetniške literature, spodbujanjem in organiziranjem učenja slovenščine ter prevajanja slovenske književnosti, uveljavljanjem sodobnih slovenskih književnikov med drugimi narodi ipd.). – Z MPN oz. častnim naslovom APSKJ mdr. izkazujemo priznanje pomembnemu delu zaslužnejših slovenskih lektorjev na lektoratih slovenskega jezika po svetu ter učiteljev slovenščine v narodno manjšinskih, izseljenskih, migracijskih, večkulturnih, diplomatskih idr. interesnih okoljih. – Še posebej pa želimo s častnim ambasadorskim naslovom, podeljevanim na pesniškem festivalu z mednarodnimi gosti v Velenju, izkazati priznanje oz. zahvalo tistim kulturnim posrednikom, ki širijo doma (v SLO) ali po svetu slovensko poezijo 21. st.

Nagrada ni namenjena mednarodno najbolj uveljavljenim slovenskim književnikom oz. avtorjem z največjim prevedenim knjižnim opusom; ni priznanje za mednarodne dosežke v literarni in jezikoslovni vedi, leksikografiji, založništvu, knjigotrštvu ipd.; prav tako ne pretežno za prevode klasičnih/temeljnih slovenskih književnih del oz. za življenjski prevajalski opus – čemur izkazujejo pozornost druge slovenske nagrade in priznanja (Pretnarjeva nagrada nekatere izmed njih dopolnjuje le izjemoma, a v glavnem je vzajemno osmišljena in zaslužnim dobitnikom načelno izkazana kot prva tovrstna kulturna zahvala v R. Sloveniji). – Izborna merila vrednotijo vsa področja književnega oz. književniškega delovanja in ustvarjanja, s katerim je izkazano pomembno mednarodno povezovanje in uveljavljanje slovenske literature in jezika. Predlagani kandidati so lahko osebe katerega koli državljanstva na svetu (tudi osebe brez državljanstva). – Partnerska organizatorja nagrade oz. podelitve častnega ambasadorskega naslova sta Ustanova Velenjska knjižna fundacija (UVKF) in književna asociacija Velenika. – Festivalna nagrada je častna, izkazana z listino častnega naslova in nagradnim umetniškim bronastim kipom (stvaritev akademskega kiparja Jurija Smoleta); od leta 2020 je nagrada ponovno tudi simbolično

denarna (1000 EUR) in od leta 2021 pospremljena z nagrajenčevo sozasaditvijo oz. posvetitvijo visokorastočega drevesa v »Gaju poezije Velenje«, posvečenega Lirikonfestovim lavreatom in vrhunski slovenski poeziji 21. st.

Večletni glavni pokrovitelj podelitve častnega ambadorskega naslova je Mestna občina Velenje; v programu Lirikonfesta jo sofinancira Javna agencija za knjigo R. Slovenije. S sprejemom Pretnarjevih nagrajencev se pridružuje Občina Tržič (domači kraj T. Pretnarja).

Mednarodna Pretnarjeva nagrada oz. častni naslov »**ambasador poezije, slovenske književnosti in jezika**« (v tujini ali doma/v SLO) je isti osebi podeljena samo enkrat. Doslej so jo prejeli ugledni mednarodni književni posredniki – ambasadorji poezije, slovenskega jezika in književnosti v tujini ali doma/v SLO: 2004 – **Ludwig Hartinger** (Avstrija); 2005 – **František Benhart**[†] (Češka); 2006 – **Gančo Savov** (Bolgarija); 2007 – **Božena in Emil Tokarz** (Poljska); 2008 – **Kari Klemelä** (Finska); 2009 – **Matjaž Kmecl** (Slovenija) in **Andrej Rozman** (Slovenija); 2010 – **Nadežda Starikova** (Rusija); 2011 – **Peter Scherber** (Nemčija/Avstrija); 2012 – **Evgen Bavčar** (Slovenija/Francija) in **Orsolya Gállos** (Madžarska); 2013 – **Nikollë Berishaj** (Albanija); 2014 – **Zdravko Kecman**[†] (Bosna in Hercegovina/R. Srbska); 2015 – **Karol Chmel** (Slovaška); 2016 – **Zvonko Kovač** (Hrvaška); 2017 – **Joanna Pomorska** (Poljska); 2018 – **Peter Kuhar** (Slovenija/Češka) in **Lenka Kuhar Daňhelová** (Češka); 2019 – **Metka Lokar** (Slovenija/Kitajska); 2020 – **Miran Hladnik** (Slovenija); 2021 – **Aleš Šteger** (Slovenija); 2022 – **Matthias Göritz** (Nemčija); 2023 (razglasitev/podelitev 8. junija)

Rp. Lirikon21

Rp. Lirikon21 (ISSN 1855–0207) je bila zasnovana kot *mednarodna literarna revija za poezijo 21. st. idr. Lirikonfestove zadeve*, ki jo od 2005 oz. od **2007** (preimenovano in ločeno od izhodiščne/skupne revije Poetikon*) kot specializirano revijo – festivalno antologijo izvirne (slovenske idr.) ter prevedene poezije 21. st. izdaja **Velenjska knjižna fundacija**. – Festivalna antologija je osrednje namenjena popularizaciji novejšje poezije za odrasle – z objavami v izvirnih jezikih, festivalno izbranih slovenskih prevodih ter z objavami izbranih prevodov novejšje slovenske poezije v druge jezike; občasno tudi poezije in poetične dramatike za otroke, mladino in odrasle; odprta je za esejistiko in kritične refleksije (s tematiko Lirikonfestovih književnih omizij) in (od leta 2017) tudi za kratke literarne potopise; predstavlja in dokumentira Lirikonfestove prireditve, nagrade in priznanja – festivalno izbrane slovenske literarne potopise (nominirane za vseslovensko književno nagrado »krilata želva«), tematske eseje (nominirane za festivalno priznanje »Lirikonfestov zlat«), izbrane refleksije festivalnih književnih omizij idr. dokumentarne Lirikonfestove zadeve.

Med 2007 in 2023 je samostojno izšlo 17 letnikov v 21 zvezkih (devet enojnih, devet dvojnih in tri trojne številke) ter *skupaj s predhodnico festivalne antologije (revija Poetikon 2005–2006) predhodna dva letnika v štirih zvezkih (ena enojna, ena dvojna, ena trojna in ena četverna številka). Od IX./X. letnika (2013/2014) izhaja kot »rastoča **festivalna antologija Lirikonfesta Velenje**. V letih 2020 in 2021/2022 je tiskano izdajo nedomestila »audio-video antologija« oz. video reportaža festivalnih pesniških branj. Od leta 2022/2023 izhaja bienalno).

Publikacijo vse od začetka izhajanja financira MO Velenje; v programu Lirikonfesta jo sofinancira JAK RS.

Lirikon(fest)ove degustacije liričnega in potopisnega občutja

Velenjska knjižna fundacija, Lirikonfest Velenje in Rp. Lirikon21 občasno prirejajo »Lirikon(fest)ove degustacije« liričnega in potopisnega občutja – izbrane slovenske in prevedene poezije idr. liričnih umetnosti 21. st. ter od 2017 tudi izbranih kratkih literarnih potopisov, tj. s predstavitvami na Lirikonfestu idr. literarnimi branji v Velenju idr. po Sloveniji, v mednarodnih povezovanjih in partnerskih sodelovanjih pa občasno tudi na literarnih gostovanjih in festivalih v tujini. V letnem programu UVKF-Lirikonfest jih sofinancira MO Velenje.

Lirikonov zlát

Velenjska knjižna fundacija, Lirikonfest Velenje in Rp. Lirikon21 od 2006/2007 podeljujejo mednarodno festivalno književno priznanje oz. plaketo **Lirikonov zlát** (LZ) za vrhunske festivalne prevode novejše poezije za odrasle, tj. iz letno razpisno/festivalno določenih treh ali več tujih jezikov v slovenščino in/ali iz slovenščine v razpisno določen najmanj en tuji jezik (oboje predvidoma z izbranimi objavami v festivalni antologiji Rp. Lirikon21). – Priznanje LZ je praviloma istemu prevajalcu podeljeno samo enkrat (izjemoma dvakrat za nove vrhunske festivalne prevode, vendar iz drugega tujega jezika v slovenščino oz. iz slovenščine v drug tuji jezik kot pri prvič nagrajenih prevodih).

Festivalno priznanje je izkazano z umetniško bronasto plaketo (stvaritev akademskega kiparja Jurija Smoleta), festivalno listino ter denarno (s honorirano objavo/festivalno predstavitevijo); od leta 2021 je pospremljeno z nagrajenčevo sozasaditvijo oz. posvetitvijo visokorastočega drevesa v »Gaju poezije Velenje«, posvečenega Lirikonfestovim lavreatom in vrhunski slovenski poeziji 21. st.

Večletni glavni pokrovitelj priznanja v programu Rp. Lirikon21 je Mestna občina Velenje; v festivalnem programu Lirikonfesta Velenje ga sofinancira Javna agencija za knjigo R. Slovenije.

Mednarodno festivalno prevajalsko priznanje/plaketo »Lirikonov zlát« so doslej prejeli slovenski in tuji prevajalci poezije 21. st. za odrasle: 2007 – **Andrej Medved** (SI); 2008 – **Mateja Bizjak Petit** (SI/F); 2009 – **Draga Rinkema** (SI/NL) in **Urška Zupanec** (SI); 2010 – **Peter Kuhar** (SI/CZ); 2011 – **Tanja Petrič** (SI); 2012 – **Andrej Pleterski** (SI); 2013 – **Željko Perović** (BA/SI) in **Lenka Daňhelová** (CZ); 2014 – **Namita Subiotto** (SI); 2015 – **Daniela Kocmut** (SI/A) in **Andrej Pleterski** (SI); 2016 – **Mateja Komel Snoj** (SI); 2017 – **Katja Zakrajšek** (SI) in **Urška Zupanec** (SI); 2018 – **Maruša Mugerli Lavrenčič** (SI); 2019 – **Barbara Pregelj** (SI); 2020 – **Gabriella Gaál** (SI); 2021 – **Dragica Fabjan Andritsakos** (SI); 2022 – **Aleš Mustar** (SI); 2023 (razglasitev/podelitev 8. junija)

Lirikonfestov zlát

Plaketa **Lirikonfestov zlát** (LFZ) je bienalno festivalno književno priznanje (podeljevano od 2008) za najtehtnejši esej na temo Lirikonfestovega književnega omizja (predvidoma z izbrano objavo v festivalni antologiji Rp. Lirikon21).

Priznanje LFZ je praviloma istemu avtorju podeljeno samo enkrat.

Festivalno priznanje je bilo izhodiščno (2008) denarno; od 2010 je izkazano z umetniško bronasto plaketo (stvaritev akademskega kiparja Jurija Smoleta) in festivalno listino, od leta 2022/2023 pa je ponovno tudi denarno (s honorirano objavo/festivalno predstavitevijo).

Večletni glavni pokrovitelj priznanja v programu Rp. Lirikon21 je Mestna občina Velenje; v festivalnem programu Lirikonfesta Velenje ga sofinancira Javna agencija za knjigo R. Slovenije.

Bienalno festivalno esejistično priznanje/plaketo »**Lirikonfestov zlat**« so doslej prejeli: 2008 – **Mitja Čander** (SI) in **Meta Kušar** (SI), 2012 – **Manca Erzetič** (SI), 2016 – **Petra Koršič** (SI). – V bienalnih letih 2010, 2014, 2018, 2020 in 2022 priznanje ni bilo podeljeno.

Mednarodna književniško-prevajalska rezidenca v Velenju

Mednarodna književniško-prevajalska rezidenca v Velenju (MKPRV), vzpostavljena leta 2007 v organizaciji **Velenjske knjižne fundacije**, je večletni **kulturni program mednarodnega književnega sodelovanja v slovenskem prostoru**, namenjen(a) ustvarjalnemu bivanju tujih in slovenskih književnikov, prevajalcev in mednarodnih posrednikov novejši umetniški literature; prednostno književnim prevajalcem slovenske literature 21. st. v druge evropske jezike; tistim, ki ustvarjajo, prevajajo, spoznavajo, interpretirajo, posredujejo, popularizirajo in promovirajo novejšo umetniško literaturo ter s slovenskim prostorom vzpostavljajo in širijo trajnejše mednarodne književniške povezave, organizirajo mednarodne izmenjave in gostovanja z udeležbo slovenskih avtorjev ipd.

S sedem- do enaindvajsetdnevnimi ustvarjalnimi/rezidenčnimi bivanji v Velenju so nagrajeni tuji ali slovenski književni prevajalci, ustvarjalci in mednarodni posredniki (praviloma isti rezident največ dvakrat v zaporednih desetih letih).

Merili za ustvarjalno bivanje tujih književnih prevajalcev sta ocena izbora prevajalčevih prevodnih del ter kakovost/reference prevajalcev/njihovih prevodov; merilo za tuje in slovenske književne ustvarjalce je vrhunska kakovost njihovih literarnih del; merilo za gostovanje mednarodnih posrednikov slovenske literature so izkazane reference njihovega večletnega mednarodnega književnega (so)delovanja/povezovanja.

Večletni glavni pokrovitelj ustvarjalnih bivanj v programu MKPR v Velenju je Mestna občina Velenje.

Na **MKPRV** so med 2007 in 2022 gostovali: **Marko Kravos** (SI), **Andrej Medved** (SI), **Milan Vincetič** (SI), **Tone Peršak** (SI), **Milan Dekleva** (SI), **Meta Kušar** (SI), **Mateja Bizjak Petit** (SI/FR), **Draga Rinkema** (SI/NL), **Lenka Daňhelová** (CZ), **Peter Kuhar** (SI/CZ), **Matjaž Kmecl** (SI), **Admiral Mahić** (BA), **Kristina Potočňáková** (SK), **Marlena Gruda** (PL), **Tanja Petrič** (SI), **Laima Masytė** (LT), **Feliciano Sánchez Chan** (MX), **Petr Mainuš** (CZ), **Žarko Milenić** (BA), **Milo Jukić** (BA), **Goran Gluvić** (SI), **Maja Vidmar** (SI), **Erwin Köstler** (AT) ...

Vseslovenska literarna nagrada »**krilata želva**« (KŽ) za **najboljši slovenski literarni potopis, knjižno objavljen*** v preteklem letu, je bila vzpostavljena leta 2017 v **programu Lirikonfesta Velenje** in je v slovenskem prostoru izkazala novost. Potopis je vse bolj priljubljena literarna zvrst/žanr, ki strokovno še ni ustrezno priznan(a). S potopisno literarno nagrado želimo popularizirati potopisni žanr in prispevati k uveljavljanju slovenskih avtorjev/avtoric potopisa (prednostno literarnega).

Festivalna nagrada je bila izhodiščno (v letih 2017 in 2018) častna, izkazana z nagra-dnim bronastim umetniškim kipom (stvaritev akademskega kiparja Jurija Smoleta) in fe-stivalno listino. Od leta 2019 je nagrada tudi denarna (1500 EUR) in od leta 2021 po-spremljena z nagrajenčevo/nagrajenkino sozasaditvijo oz. posvetitvijo visokorastočega drevesa v »Gaju poezije Velenje«, posvečenega Lirikonfestovim lavreatom in vrhunski slo-venski poeziji 21. st.

* Nagrada »krilata želva« je **od leta 2023 spremenjeno namenjena/podeljevana za festivalno/razpisno izbrani najboljši knjižno še neobjavljen slovenski literarni potopis** (ki knjižno izide v letu po podelitvi nagrade).

Nagrada KŽ je praviloma istemu avtorju podeljena samo enkrat (v primeru razpisno najboljšega knjižno še neobjavljenega potopisnega dela pa lahko s presledkom najmanj štirih let tudi večkrat).

Večletni glavni pokrovitelj nagrade v festivalnem programu Lirikonfesta je Mestna ob-čina Velenje; v programu Lirikonfesta jo sofinancira Javna agencija za knjigo R. Slovenije.

Ob vsakoletni potopisni nagradi »krilata želva« sta od leta 2020 (predvidoma bie-nalno 2020, 2022 ...) razpisani/podeljeni tudi festivalni priznanji »**mlada želva**« (za naj-boljši kratki potopis mladih slovenskih popotnikov, starih od 16 do 27 let) in »**modra želva**« (za najboljši kratki literarni potopis izkušenih slovenskih popotnikov, starih nad 27 let).

Književno nagrado »**krilata želva**« (KŽ) za najboljši slovenski literarni potopis (do vključno 6. podelitve leta 2022), *knjižno objavljen* v preteklem letu, so doslej prejeli: 2017 – **Agata Tomažič** (*Zakaj potujete v take dežele*); 2018 – **Dragan Potočnik** (*Pesem za Sinin džan*) in **Aleš Šteger** (*Na kraju zapisano 6: Solovki, Rusija*); 2019 – **Jakob J. Kenda** (*Apa-laška pot*); 2020 – **Petra Vladimirov** (*Evforija – 233 kilometrov Pirenejev ob poti do morja*); 2021 – **Ivo Svetina** (*Malabar*); 2022 – **Irena Cerar** (*Potepuški okruški*); **2023** (razglasitev/podelitev 8. junija) – za razpisno izbrani **najboljši knjižno še neobjavljen slovenski literarni potopis** –

Prvič podeljeno bialno festivalno priznanje »**mlada želva**« je leta 2020 prejela **Katja Sluga**, medtem ko priznanje »modra želva« leta 2020 ni bilo podeljeno. V bialnem letu 2022 priznanji nista bili podeljeni.

Lirikonfest XXIst

www.lirikonfest-velenje.si

Ustanova Velenjska knjižna fundacija (UVKF) / LIRIKONFEST VELENJE 2002-2023

**22. književno srečanje z mednarodnimi gosti,
od 6. do 9. junija 2023 v Velenju**

Lirikonfest XXIst

19

FESTIVAL LIRIČNEGA IN POTOPIŠNEGA OBČUTJA

Večletna glavna financerja festivala:
MESTNA OBČINA VELENJE in JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO R. SLOVENIJE

Velenjska knjižna fundacija, Stari trg 26, Velenje / T 03 5870 920
lirikonfest@gmail.com / www.lirikonfest-velenje.si